

Latvijas Bankas noteikumu projekta "Noteikumi par noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas risku pārvaldības personālresursu nodrošināšanu un personāla apmācības prasībām" anotācija

Nosaukums	"Noteikumi par noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas risku pārvaldības personālresursu nodrošināšanu un personāla apmācības prasībām" (turpmāk – Noteikumi)
Dokumenta veids	Latvijas Bankas noteikumi
Izdošanas pamatojums	<p>Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas likuma (turpmāk – Likums) 47. panta otrās daļas 3. punkts noteic, ka Latvijas Banka izdod Likuma 45. panta pirmās daļas 1. punktā minētajiem Likuma subjektiem noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas uzraudzības un kontroles noteikumus, kuros nosaka prasības noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas risku pārvaldības personālresursu un personāla apmācības nodrošināšanai.</p> <p>2023. gada 1. janvārī Finanšu un kapitāla tirgus komisija (turpmāk – Komisija) tika pievienota Latvijas Bankai. Saskaņā ar Latvijas Bankas likuma pārejas noteikumu 4. punktu Latvijas Banka ir Komisijas mantas, finanšu līdzekļu, tiesību un saistību pārņēmēja saskaņā ar Latvijas Bankas padomes apstiprināto plānu Komisijas pievienošanai Latvijas Bankai. Savukārt Latvijas Bankas likuma pārejas noteikumu 3. punkts noteic, ka Latvijas Bankas un Komisijas līdz šā likuma spēkā stāšanās dienai izdotie ārējie normatīvie akti, vadlīnijas un ieteikumi piemērojami līdz dienai, kad stājas spēkā attiecīgie Latvijas Bankas ārējie normatīvie akti, vadlīnijas vai ieteikumi, bet ne ilgāk kā līdz 2024. gada 31. decembrim.</p> <p>Ņemot vērā minēto, Noteikumi aizstās Komisijas 2020. gada 11. augusta normatīvos noteikumus Nr. 125 "Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas riska pārvaldības personālresursu un personāla apmācības nodrošināšanas normatīvie noteikumi" (turpmāk – Noteikumi Nr. 125).</p>
Mērķis un būtība	Noteikumi Nr. 125 nosaka kredītiestādēm un citās dalībvalstīs un trešajās valstīs reģistrētu kredītiestāžu filiālēm Latvijā Republikā (turpmāk – kredītiestāde) nepieciešamo personālresursu nodrošināšanas prasības un personāla, kura darbība tiešā vai netiešā veidā ietekmē kredītiestādes noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas risku pārvaldību, apmācības nodrošināšanas prasības noziedzīgi iegūtu

	<p>līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas jomā.</p> <p>Vienlaikus Likuma 47. panta otrās daļas 3. punkts paredz Latvijas Bankai tiesības izdot ne tikai kredītiestādēm, bet visiem Likuma 45. panta pirmās daļas 1. punktā minētajiem Likuma subjektiem noteikumus, ar kuriem tiek noteiktas prasības noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas risku pārvaldības personālresursu un personāla apmācības nodrošināšanai.</p> <p>Ņemot vērā minēto, Noteikumi Nr. 125 tiek pārizdoti, nemainot tajos noteiktās apmācības pamatprincipus, bet vienlaikus attiecinot šo regulējumu arī uz elektroniskās naudas iestādēm, apdrošināšanas sabiedrībām, ciktāl tās veic dzīvības apdrošināšanas vai citas ar līdzekļu uzkrāšanu saistītas apdrošināšanas darbības, privātajiem pensiju fondiem, apdrošināšanas starpniekiem, ciktāl tie sniedz dzīvības apdrošināšanas vai citus ar līdzekļu uzkrāšanu saistītus apdrošināšanas pakalpojumus, ieguldījumu brokeru sabiedrībām, alternatīvo ieguldījumu fondu pārvaldniekiem, ieguldījumu pārvaldes sabiedrībām, krājaizdevu sabiedrībām, pārapdrošināšanas pakalpojumu sniedzējiem, maksājumu iestādēm un kapitālsabiedrībām, kas nodarbojas ar ārvalstu valūtas skaidrās naudas pirkšanu un pārdošanu, kā arī minēto iestāžu citu dalībvalstu un trešo valstu filiālēm Latvijas Republikā, ja tādas ir (turpmāk visi kopā – iestāde), atbilstoši Likuma 1. pantā lietotajam terminu skaidrojumam un Likuma 47. panta otrās daļas 3. punkta un 45. panta pirmās daļas 1. punkta regulējumam.</p>
Leģitīmais mērķis	<p>Noteikumu leģitīmais mērķis ir nodrošināt sabiedrības interešu un labklājības aizsardzību, proti, novērst noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju un terorisma un proliferācijas finansēšanu, izmantojot iestāžu darbību. Lai sasniegtu minēto leģitīmo mērķi, ir būtiski, ka iestādēs noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas jomā tiek nodarbināti tādi darbinieki, kuriem ir atbilstoša kvalifikācija, kā arī minētie darbinieki regulāri ceļ savu kvalifikāciju.</p>
Samērīgums	<p>Izvērtējot, vai Noteikumu regulējums ir samērīgs, jāpārlicinās, ka tas ir atbilstošs leģitīmajam mērķa sasniegšanai.</p> <p>Kā norādīts iepriekš, Noteikumu leģitīmais mērķis ir nodrošināt sabiedrības interešu un labklājības aizsardzību, proti, novērst noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju un</p>

	<p>terorisma un proliferācijas finansēšanu, izmantojot iestāžu darbību.</p> <p>Lai varētu sasniegt minēto mērķi, nepieciešams nodrošināt, ka iestādēs tiek nodarbināti tādi darbinieki, kuriem ir atbilstoša kvalifikācija, kā arī minētie darbinieki regulāri ceļ savu kvalifikāciju.</p> <p>Atbilstošākais veids, kā noteikt iestādēm saistošas prasības attiecībā uz personālrесурсu nodrošināšanu un personāla apmācības nodrošināšanu noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas jomā, ir izdot tām saistošus noteikumus, paredzot vienotu regulējumu. Citas alternatīvas minēto jautājumu noregulēšanai un vienotu prasību noteikšanai nebūtu efektīvas un nerasniegtu izvēršamo mērķi, jo nenodrošinātu minēto prasību vienveidīgu piemērošanu, kā arī, iespējams, Noteikumos minētās kvalifikācijas celšanas prasības netiktu piemērotas vispār vai tiktu piemērotas daļēji, tas ir, bez vienota ārējā normatīvā regulējuma iestādes, iespējams, nenodrošinātu regulāru un pietiekamu darbinieku kvalifikācijas celšanu noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas jomā vai nodrošinātu to mazākā apmērā, nekā nepieciešams. Tādējādi regulējuma mērķis netiktu sasniegts vai tiktu sasniegts daļēji un radītu paaugstinātus noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas riskus iestāžu darbībā.</p> <p>Ņemot vērā minēto, Noteikumos paredzētais regulējums ir samērīgs un regulējuma leģitīmo mērķi nebūtu iespējams sasniegt ar citiem līdzekļiem.</p>
Spēkā stāšanās	<p>Ņemot vērā, ka Noteikumi būs saistoši ne tikai kredītiestādēm, kā tas ir šobrīd, bet arī citām iestādēm (visiem Likuma 45. pantā minētajiem subjektiem, kā norādīts iepriekš), un ņemot vērā Noteikumos paredzēto regulējumu, ka apmācība veicama vienu reizi gadā, lai iestādēm dotu ilgāku laiku regulējuma ieviešanai, Noteikumu spēkā stāšanās paredzēta 2024. gada 1. jūlijā. Attiecīgi līdz 2024. gada 30. jūnijam ir spēkā Noteikumi Nr. 125, kuros noteiktais regulējums ir saistošs tikai kredītiestādēm.</p>
Ietekme uz Latvijas Bankas budžetu	<p>Noteikumu izdošana neietekmēs Latvijas Bankas budžeta ieņēmumus vai izdevumus.</p>
Administratīvā sloga un izmaksu novērtējums (tirgus dalībniekiem)	<p>Kā norādīts iepriekš, Noteikumi tiek izdoti saistībā ar Komisijas integrāciju Latvijas Bankā, un tajos ietvertais regulējums aizstās Noteikumos Nr. 125 ietverto regulējumu, negrozot pēc būtības Noteikumos Nr. 125</p>

noteiktos apmācības un kvalifikācijas celšanas pamatprincipus, tomēr Noteikumu regulējumu ir paredzēts attiecināt uz visiem Likuma 45. panta pirmās daļas 1. punktā minētajiem Likuma subjektiem, nevis tikai uz kredītiestādēm.

Lai gan Noteikumos Nr. 125 noteiktais regulējums uz iestādēm (izņemot kredītiestādes) iepriekš tieši nebija attiecināms, iestādēm jebkurā gadījumā bija saistošs Likuma 9. pants, kas noteic, ka Likuma subjekts nodrošina, lai tā darbinieki atbilstoši to amata pienākumiem pārzina ar noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju un terorisma un proliferācijas finansēšanu saistītos riskus atbilstoši iestādes darbības veidam un apmēram, noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanu regulējošos normatīvos aktus un personas datu aizsardzības prasības noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas jomā, kā arī Likuma subjekts regulāri apmāca darbiniekus, lai pilnveidotu viņu prasmi konstatēt aizdomīgus darījumus un to pazīmes un izpildīt iekšējās kontroles sistēmā paredzētās darbības.

Arī Latvijas Bankas 2023. gada 4. augustā apstiprināto "Vadlīniju noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas un sankciju riska pārvaldīšanas iekšējās kontroles sistēmas izveidei un klientu izpētei" 77. punkts noteic, ka Noteikumos Nr. 125 ietvertos pamatprincipus ieteicams ievērot visām iestādēm ar mērķi nodrošināt, ka iestāde atbilstoši tās saimnieciskajai darbībai piemītošajam noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas riskam veic nepieciešamos pasākumus personālrесursu un personāla kvalifikācijas nodrošināšanai, kā arī to apmācības un aizvietojamības nodrošināšanai.

Ņemot vērā minēto, lai gan tieši Noteikumu Nr. 125 regulējums uz visām iestādēm attiecināms nebija, iestādēm jebkurā gadījumā saskaņā ar Likumā noteiktajām prasībām bija jānodrošina, ka to darbinieki pārzina ar noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju un terorisma un proliferācijas finansēšanu saistītos riskus atbilstoši iestādes darbības veidam un noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanu regulējošos normatīvos aktus, kā arī bija jānodrošina, ka to darbinieki regulāri ceļ savu kvalifikāciju.

Noteikumos paredzētas tikai minimālās prasības darbinieku apmācības programmu izstrādei un kvalifikācijas celšanai. Attiecīgi iestādēm ir tiesības

	<p>pielāgot un papildināt apmācības saturu atbilstoši tām piemītošajam noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas riskam, ievērojot konkrētās iestādes saimniecisko darbību, sniegtos pakalpojumus, klientiem piemītošos riskus, kā arī citus risku ietekmējošus faktorus. Plānojot apmācību, iestādei būtu jābalstās uz risku izvērtējumu un jāvērtē, kāda apmācība darbiniekiem ir nepieciešama, ņemot vērā viņu pieredzi, kvalifikāciju un noteiktos darba pienākumus, lai nodrošinātu, ka šī apmācība sniedz darbiniekiem jaunas zināšanas un ir lietderīga.</p> <p>Saskaņā ar Likumā noteikto regulējumu iestādes, kas ir grupas sastāvā, īsteno grupas mēroga politikas un procedūras, un minētais regulējums attiecināms arī uz apmācības procesu. Tāpat Likuma regulējums neaizliedz piesaistīt ārpuskalpojuma sniedzēju atsevišķu uzdevumu izpildei, tai skaitā apmācības procesa nodrošināšanai, tomēr iestāde to pilnībā nevar deleģēt ārpuskalpojuma sniedzējam, un iestādes augstākajai pārvaldes institūcijai ir jānodrošina ārpuskalpojumā nodotā uzdevuma izpildes kvalitātes kontrole.</p>
Saistītie dokumenti	Noteikumi Nr. 125.
Saskaņošana ar Eiropas Centrālo banku	Noteikumi nav jāsaskaņo ar Eiropas Centrālo banku.
Saskaņošana ar citām publiskām un privātām personām	<p>Noteikumi tika publicēti Latvijas Bankas tīmekļvietnes www.bank.lv sadaļas "Tiesību akti" apakšsadaļā "Sabiedrības līdzdalība", un sabiedrībai līdz 2024. gada 5. martam bija iespēja iesaistīties to apspriešanā. Par sabiedrības līdzdalības procesu atsevišķi tika informēti arī finanšu tirgus dalībnieki, uz kuriem Noteikumi attiecas. Tāpat par Noteikumiem tika informēta Latvijas Finanšu nozares asociācija. Noteikumu projekts pēc sabiedrības līdzdalības noslēguma tika izskatīts un atbalstīts Latvijas Bankas konsultatīvajā finanšu tirgus padomē.</p>
Saskaņošanas rezultāti	Noteikumu saskaņošanas procesa rezultātā par Noteikumiem netika saņemti iebildumi vai priekšlikumi, līdz ar to Noteikumi ir saskaņoti bez iebildumiem un priekšlikumiem.